

vint per *ga* en el ms. de JRoig: *menga, menega, cobegà, mengà* a la mateixa pàgina).

Fins ara és un mot encara ben viu, sobretot a les comarques del Nord-est i a Mallorca: «els penellons donen o fan *pruütja*» (*DAG.*), no popular a Bna. Coromines anotava a l'Alt Empordà «*prohija*: escuissor o picor en la pell; prurito; ex.: *I no 't fa prohija això d'afeitar-te tan poc?*» (Llens, 1898); però també amb el sentit de 'desig incitant, de mal resistir' en què se solia emprar el llatí *prurit*; i així ho usà sovint en les seves obres: «La gràcia trenta-dosena de l'Empordà és ---. A mi no se me'n va la *pruüja* de contar-te-les totes; mes jo no voldria turmentar-te i ---» (*O. C.*, 944b19); però igual ho usà en els altres llibres sense relació amb aqueixa terra. «Volia veure'l d'a-¹⁵ prop, y aquest desitx féu nàixer en mi una verdadera *proüja* d'arribar al fons de la gorja», i en un sentit més literal: «l'Ibo --- serà un mal gra, que potser te farà prou *pruütja*, i mort --- mira, tampis», MrnVayreda (*Pany.*, 1.4 xxii, 336 (260); x, 161 (129)).

Per la consciència que *-ija, -eja* i anàlegs són fonètica gironesa en lloc del *-ti-* del cat. comú (*LleuresC*, 260), fins escr. d'aquelles terres van usar la variant *pruütja*; però com que en aquest cas el mot era molt menys conegut en català central, ells mateixos han tendit a renunciar a l'adaptació a la fonètica barcelonina en aquest cas, sobretot en el sentit figurat: i així Ruyra va usar *pruütja* en la seva primera obra, *Marines i Boscatges* (= *Pinya de Rosa*), però *pruüja* a *La Parada*; així ho ha consagrat el *DFA*. Variants fonètiques: *prüna* (supra), i el *DAG.* la cita d'uns mss. atribuïts a StPere Pasqual (un cop, mal llegit *prunya*), cerdà *pru-villa*.

Prua [1668, *DAG.*]. *Pruar. Pruent* 'picant, aspre', dit especialment del vi fortament alcohòlic: «per molt que ell se umple de vi most e *pruent*, per molt que serque la son ab brogit de aygues --- tant vetla en la còcera com Règulo en lo turment», AntCanals (*Providència*, *NCL.*, 103); «al qui glopeja / lo vi sovent, / fort e *pruent*, / grans cantitats, / les qualitats / dels animals / li resten tals: / causà-u Nohé / ---», JRoig (*Spill*, 13482).

«*Pruent* m., gana, talent, apetito» St. Llorenç de Morunys (*DAG.*; *AlcM*). *Pruera. Pruició*, i en variant més popular *pruüssó* (-or *DAG.*) comparable a *cuiçó* = *coïssor*. *Pruüiment*: «hixiren-li dels seus uls, ab gran *pruüiment*, molts verms», *VidesR* (165r1, reemplaçant en el ms. B per una variant *brunyament* que no es veu clar quina realitat pugui tenir, i traduïnt el ll. *pruritu* 481.21). *Pruüinós. Pruüejar*. I els cultismes *prurit* i *pruriginós*.

Pruisme, V. *proïsme* (*PROP*) *Pruïssor*, V. *pruir*

+PRUXENDRE. Hapax rossellonès que Alart recull en l'*InoLC* d'un doc. de 1349 (57) que portaria *pruxendré* amb el sentit de «je treballerai la terre (?)». Encara que no en doni context ni en tinguem confirmació per altra banda, sembla ben acceptable que el ll. *PROSCINDERE* 'partir, rompre' en una

combinació com *proscindere humum* o *agrum vagi pendre* el sentit de 'llaurar', cf. cast. *rozar* 'artigar' *RUPTIARE*, cat. *rompada*, a Mallorca *rota* 'artiga', de *RUPTA*. De fet això mateix ha estat assenyalat en els Alps per Salvioni i M-Lübke (*REW*, 6786), *prošén-de(r)* «umackern» en els parlars lombards de Como i Valtellina, *prusénda* i *prešénder* en els parlars rètics de Poschiavo i Val Mustair. Cf. *ESCOIXENDRE*.

Pruixinello, V. *putxinelli* *Pruixòvol*, V. *poixèvol* *Prumer*, V. *prim*

PRUNA, del ll. *PRŪNA*, plural de *PRŪNUM* id. □
1.^a doc.: fi S. xiv.

«En cell jardí los fruiters / eren de totes maneres: / dàtils, pomers, presseguers, / codonys, albercocs, círcres, / maçanes, *prunes* e peres / ---», Turmeda (*Div. Mall.*, *NCL.*, 107). També figura en els diccs. de rims de JMarc (489) i Aversó (293.9), i en els de Busa-N. i OPou (*TbPu.*, 53), sempre traduït *prunum*; aquell hi afegeix *pruna de ca*: *prunum damascenum*, i aquest *pruna de frare*: *pruna oblonga*. Com a nom de l'arbre, «*pruner*: *prunus*», Busa-N., OPou i el *Voc. Cat.-Al.* de 1502 («*kriechebaum*», § 1236), *pruneyra* Aversó, 403.21.

Nom d'extensió general: a Eivissa, «*ciruela*» (Pérez Cabrero); fins al Capcir: *prüna* (arbre *prüné*, Formiguera 1960). Cap als Pirineus orientals s'estén bastant una forma amb anaptixi: *parúnas* a Talau (Conflent, 1960), *Còrrec dels parúnés* a la Roca d'Albera (1959). Cap al Sud valencià ha penetrat el castellanisme, però a Alcalà de la Jovada distingeixen entre *prüna* (p. ex. la *pruna clàudia*, que és llarga), i el *sirüélo*, que és rodó, però els arbres tots són *prunères* (1962): a Carlet *prunes* de *pruneres* i *cirueles* de *ciruelos* (J. G. M., 1935).

Sobre els noms hispànics d'aquest fruit, veg. *DECH*, *POMO*, *BRUÑO*, *CIRUELA*, i Menéndez Pi., *Orig.*, 410ss. Sobre els fets transpirinencs, Brüch, sobretot Jud, *ZRPb.* xl, 318-20, i xxxviii, 49ss. En llatí el nom d'aquest fruïter havia designat no sols la prunera sinó també una mena de gran esbarzer, sentit que s'ha continuat en l'it. *pruno*. És natural creure que en la versió del *Corbatxo* per NFranch, S. xiv, hi hagi un italianisme quan posa «serta aspra closa, plena de salvatges plantes de pru<n>yons e de broncs sensa camí o via alguna» (*BDLC* xvii, 14) allà on Boccaccio havia posat *pruni*. Coses semblants en la versió del *Decam.* (ms. de 1429). En iv, § 1, 232.26, *prunyons* tradueix *pruni* 'esbarzers' (ed. 1961, 250.9f.); un tros més enllà els traductors, adonant-se que és cosa molt punxent ja desdoblent en «les romagueres e *prunyons*» (233.2); en una novella següent «un boschetto assai folto di albuscelli e di *pruni*» es converteix en «assau espès de *prunyons* e de romagueres» (v, § 8, 329.10f.).

No obstant en la nostra toponímia abunden els noms en *Prun-* que per la naturalesa dels llocs semblen supervivències d'aqueix significat llatí: la *Cova de Pruneres*, boca tapada d'argelagar, cap als Ecos de Montserrat, indret agrest i ple de punxent bosquina, Santa Bàr-